

CSAK TUDNÁM, HOGYAN CSINÁLJAM!

Tanulás felsőfokon

Tanulásmódszertani önismeret

TANULÁSI MOTIVÁCIÓ

A kurzus az **EFOP-3.4.3.-16-2016-00005** azonosítószámú, „**Korszerű egyetem a modern városban: Értékközpontúság, nyitottság és befogadó szemlélet egy 21. századi felsőoktatási modellben**” című projekt támogatásával valósul meg.

Ki miért és hogyan tanul?

- Saját tanulás megértése – kiindulópontja a tanulási hatékonyság növelésének → → →
- Saját tanulási folyamatainkat tudatosan irányítva → kisebb energiabefektetéssel, rövidebb idő alatt használható tudás szerzése
- Hatékony tanulás meghatározói:
 - ✓ Tanuláshoz való viszony (motiváltság, tanulás öröme)
 - ✓ Tanulási szokások, hatékony tanulási technikák, módszerek ismerete
 - ✓ Tanuláshoz szükséges alapképességek megléte és fejlődése

Ki miért tanul? A tanulás motivációi

- Személyes érdeklődés motiválta tanulás, megtanulandó anyag aktív feldolgozása → nagyobb teljesítmény
- Ami érdekel, amit kedvvel tanulunk, sokkal könnyebben jegyezzük meg
- Érdeklődés → szellemi érdekeltség, motiváltság

Ki miért tanul? A tanulás motivációi

- Négy egymásra ható motivációs faktor:
 - ✓ Kíváncsiság, érdeklődés
 - ✓ Siker elérésére törekvés vagy kudarc elkerülésére való igyekezet
 - ✓ Szociális elismerés igénye (helyeslés igénye, függőség szükséglete, érvényesülés, elismerés szükséglete, büntetés elkerülésének szükséglete)
 - ✓ Megtanulandó anyag hasznosságának, értékének egyéni szempontú elismerése

Ki miért tanul? A tanulás motivációi

- Motiváció – legnagyobb különbség a „bukdácsolók”, minimumot teljesítők és a legjobb eredményt produkálók között
- Tanulás eredményességét meghatározza:

érdekeltség	25%
Jó tanulási módszer	33%
intelligencia	15%
Egyéb tényezők	27%

Motiváció típusai

- Külső (extrinzik) motiváció:
 - Célja valamilyen jól definiálható cél, nyereség elérése
 - Pl. szülői, tanári elvárás, kortárs-csoport hatása, anyagi ösztönzők, karrier elvárás
- Belső (intrinzik) motiváció:
 - Olyan késztetés, melyben maga a cselekvés (tanulás), a benne rejlő öröm elérése a cél
 - A tevékenység önmagában hordozza a jutalmat
 - Pl. öröm, hogy megoldottunk egy feladatot; élvezettel magyarázunk hallgatótársunknak
 - Becsvágy, elismertség, önmegvalósítás, tudásvágy, intellektuális kiteljesedés öröme
- Ideális a felnőttek tanulási folyamatában: több és nagyobb befolyással rendelkeznek a belső motivációs tényezők, mint a külsők

(Gaskó et al. 2006)

A motiváció fejlesztése

- Középiskola: kevesebb belső motiváció szükséges (tanárok – külső motivátorok, napról napra tanulás megkövetelése)
- Felsőfokú tanulmányok: kisebb külső ösztönzés
 - Hallgatónak önmagát kell rávennie a rendszeres tanulásra
 - Félév elején ismertetik az adott tantárgy céljait, követelményeit (ld. tantárgyleírás!); nem ellenőrzik rendszeresen a haladást
 - Hallgatót felnőttként kezelik, rábízzák a tanulás megtervezését, megszervezését
 - Tanár: többnyire a tanulás eredményességének értékelésében vesz részt
 - **önszabályozó tanulás** – tanuló önmagát kell, hogy motiválja; a tanulási tevékenységet önállóan, önmagáért felelősen tervezi, strukturálja, vezérli és kontrollálja (Réthy 2003)

A motiváció fejlesztése

- Felsőoktatás:

- A tanulás egész folyamatáért a hallgató viseli a felelősséget
- A célok néha túlságosan megfoghatatlanok – nehéz a mindennapi iskolai feladatokhoz kötni
- Hallgató: elképzelés a jövőbeli pályafutását illetően – „Gyógyszerész leszek.”
 - De mit csinál pontosan egy gyógyszerész?
 - Milyen ismeretekkel kell rendelkeznie egy gyógyszerésznek?
 - (orientáció – pl. *Gyógyszerészek a mindennapokban* kurzus)
- Hallgató nem érti, miért kell adott tárgyat tanulnia (megfoghatatlan rövidtávú célok) → elbizonytalanodik („Biztos, hogy jó helyen vagyok?”)

A motiváció fejlesztése

- Felsőfokú képzés céljai:
 - Adott szakmára felkészítés
 - Hallgató → megfelelő színvonalú *műveltséggel* rendelkező, *gondolkodó* ember
 - Tudjon *elemző módon* írni, olvasni, gondolkodni, *új ismereteket befogadni*
- Minden, amit tanul, hasznos és fontos lehet
- Iskolai ismeretszerzés, feladatok – hallgatót rászorítják, rászoktatják a szándékos gondolkodásra
- Gondolkodási képesség fejlesztése – elsősorban tanulás révén!
- Bármely tudományterületen elmélyült ismeretek, tapasztalat – ↑ képesség, esély, hogy tőle távol álló problémákkal is megbirkózzon (Angyal 2007)

A motiváció fejlesztése

- Munkaadók többsége: nem „kész” munkaerőt keres, hanem olyat, aki bizonyítottan tanulékony
- Bármely munka tartalma napjainkban igen nagy részben tanulás. (Szabó 2008)
- Ismeretek elévülésének ideje egyre rövidül (egyetem elvégzésekor az első években szerzett ismeretek egy része elévült – pl. informatika)
- Tudásintenzív iparágakban: egyre nagyobb hangsúly a tanulóképességen (diploma mellett)

A motiváció fejlesztése

- Eredményes tanulás nélkülözhetetlen eleme: tanulási szándék („akarok tanulni”)
- Örömteli tanulás: azért akarja megtanulni az ismereteket, mert érdekli, amit tanul; szeretne több tudást szerezni; kitágítani látókörét
- Valódi tanulás: öröm és hatékonyság jóleső érzése – ld. Kisgyerekek „Mi ez?” „Miért?” – érdeklődés, tanulni vágyás, világra való nyitottság → gyors, hatékony, komplex tanulás
- Meg kell(ene) őriznünk ezt a nyitottságot, érdeklődést, tanulni vágyást
- Váljon belső igényünké az élethosszig tartó tanulás (lifelong learning)

Hogyan lehet a tanulás örömet nyújtó tevékenység?

- Felismeri, látja a tanulás célját, jelentőségét
- Tudja, MIT kell megtanulni és HOGYAN
- Minél többet olvas és tanul, annál könnyebb lesz
- Másokkal tanulás – tanulócsoport – hasonló gondolkodású diákok egyre jobb teljesítményre sarkallják egymást
- A számunkra legmegfelelőbb tanulási technika megtalálása (kisebb időráfordítás – jobb eredmény)

→ → → **Nem csak túlélni az egyetemi éveket, hanem élvezettel végigcsinálni!**